

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

MINISTRIA E ARSIMIT
SPORTIT DHE RINISË

INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

PROGRAM ORIENTUES PËR TESTIMIN E KANDIDATËVE (MËSUESVE) TË ARSIMIT PARASHKOLLOR

I. HYRJE

Programi orientues për testimin e kandidatëve (mësuesve) të arsimit parashkollor është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit (IZHA), për t’u ardhur në ndihmë të gjithë kandidatëve (mësuesve) që do t’i nënshtrohen testimit “Mësues për Shqipërinë”.

Ky program përfaqëson dhe përmbush, njëherazi, kërkesat për zhvillimin e vazhdueshëm profesional të mësuesit dhe për formimin e përgjithshëm dhe shkencor të kandidatit (mësuesit).

Programi është hartuar në përgjigje të kërkesave që MASR-i ka vendosur për kandidatët (mësuesit) që testohen. Programi përcakton njohuritë dhe aftësitë kryesore sipas fushave të mëposhtme:

- Dokumentacioni zyrtar¹ i cili lidhet me profesionin dhe shërben si rregullator në punën e përditshme të mësuesit për çdo institucion arsimor.
- Dokumentacioni kurrikular i arsimit parashkollor.
- Aspekte të pedagogjisë dhe të metodologjisë gjatë veprimtarisë mësimore-edukative në arsimin parashkollor.
- Aspekte të etikës dhe të komunikimit.
- Aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe.
- Përmbajtja shkencore e kurrikulës së arsimit parashkollor.

¹ Dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MASR-së që zbatohen në institucionet arsimore duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

II. QËLLIMI I PROGRAMIT

Programi orientues për testimin e kandidatëve (mësuesve) të arsimit parashkollor është hartuar për të mbështetur e për të nxitur zhvillimin e tyre profesional, si dhe për t'u ardhur në ndihmë për të realizuar veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese.

Programi synon:

- Rritjen e përgjegjshmërisë së kandidatëve (mësuesve) për njohjen dhe zbatimin e legjislacionit arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore.
- Zhvillimin e kompetencave profesionale, për të ndikuar drejtpërdrejt në rritjen e efektivitetit të veprimtarisë mësimore-edukative.
- Rritjen e përgjegjshmërisë për njohjen dhe zbatimin e rregullave të etikës dhe komunikimit në punën e tyre në institucionin arsimor.
- Zbatimin me saktësi të rregullave drejtshkrimore të gjuhës shqipe.
- Rritjen e përgjegjshmërisë për domosdoshmërinë e njohjes së koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore, si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës parashkollore.
- Vlerësimin e aftësive shkencore, pedagogjike, metodike dhe etike të kandidatëve (mësuesve) që do të testohen.

III. PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi orientues për testimin e kandidatëve (mësuesve) të arsimit parashkollor është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër. Për secilën fushë, krahas kompetencave profesionale, janë renditur edhe njohuritë dhe aftësitë bazë që duhet të zotërojë një mësues i arsimit parashkollor.

Për të qenë lehtësisht i përdorshëm nga kandidati (mësuesi), programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Sipas këtij formati, për secilën fushë prezantohen rezultatet që priten të zotërojë një mësues në fushën e njohurive dhe aftësive, si dhe literatura përkatëse rekomanduese në funksion të tyre.

FUSHA: DOKUMENTACIONI ZYRTAR

Zbatimi me përgjegjshmëri i kërkesave të legjislacionit dhe të dokumentacionit shkollor	Literatura e rekomanduar
<p>Rezultatet e pritshme:</p> <p><i>Mësuesi i arsimit parashkollor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zotëron ligjin për sistemin arsimor parauniversitar, si dhe dispozitat normative të këtij sistemi; - zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për hartimin dhe zbatimin e kurrikulës shkollore; - zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për personelin e institucionit arsimor; - demonstroi zbatimin konkret të udhëzimeve të MASR-së në funksion të përmirësimit të procesit të mësimdhënies; - zbaton etikën profesionale të mësuesit; - respekton të drejtat dhe liritë e fëmijës; - respekton detyrat, të drejtat dhe liritë e mësuesit; - zbaton rregulloret dhe udhëzimet për zhvillimin profesional të mësuesit. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ligji nr. 69/2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar. - Urdhri për miratimin e Dispozitave Normative për arsimin parauniversitar (DN), nr 343, datë 19.08.2013. - Udhëzimi nr. 16, datë 03.08.2016 “Për vitin shkollor 2016-2017 në sistemin arsimor parauniversitar”. - Udhëzimi nr. 44, datë 16.10.2014 “ Për disa shtesa dhe ndryshime në udhëzimin nr. 21 datë 23.07.2010 “Për normat e punës mësimore- edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e arsimit parauniversitar”. - Udhëzim nr. 5, datë 25.02.2013 “Për standardet e mësuesit”. - Udhëzimi nr. 1, datë 20.01.2017 “Për funksionimin e sistemit të zhvillimit të vazhdueshëm profesional të punonjësve arsimorë”.

FUSHA: DOKUMENTACIONI KURRIKULAR

Zbatimi në mënyrë efektive i paketës së dokumenteve kurrikulare të arsimit parashkollor	Literatura e rekomanduar
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i arsimit parashkollor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - analizon kapitujt e kornizës kurrikulare të arsimit parashkollor dhe nxjerr në dukje risitë e filozofisë së re të kurrikulës; - zbërthen dhe krahason treguesit e fushave të zhvillimit dhe të të nxënit për secilën grupmoshë; - zbaton programet duke respektuar të gjitha kërkesat dhe rubrikat e tyre; - përshtat programet në përputhje me veçoritë e mjedisit në të cilin jep mësim; - përdor me efikasitet, në dobi të prirjeve bashkëkohore, fleksibilitetin e zbatimit të programeve; - gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që ndihmojnë në përvetësimin e koncepteve dhe aftësive të parashikuara në programe; - gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që pasurojnë formimin e fëmijëve dhe nxisin mendimin e pavarur dhe kritik të tyre; - tregon koherencën vertikale të kurrikulës (vazhdimësia dhe përshtatshmëria e programeve nga njëri grup në tjetrin); - përzgjedh materialet dhe mjetet mësimore didaktike të nevojshme për të realizuar përmbushjen e kërkesave të programeve; 	<ul style="list-style-type: none"> - Korniza kurrikulare e arsimit parashkollor. - Standardet e zhvillimit dhe të të nxënit të fëmijëve 3-6 vjeç. - Kurrikula bërthamë nga klasa përgatitore deri në klasën e pestë 2014. - Programet e arsimit parashkollor.

<ul style="list-style-type: none"> - siguron informacion që demonstroi integrimin ndërlëndor; - analizon elementet që i bashkojnë dhe i dallojnë programet e ndryshme edukative që zhvillohen në kopshtet shqiptare; - gjen mënyra bashkëpunimi, partneriteti dhe bashkëveprimi ndërmjet kopshtit e prindërve të fëmijëve. 	
---	--

FUSHA: ASPEKTE TË PEDAGOGJISË, METODOLOGJISË DHE PËRDORIMIT TË TIK-ut NË MËSIMDHËNIE

I. Zotërimi i njohurive pedagogjike specifike të nevojshme dhe të mjaftueshme për mësimdhënien në arsimin parashkollor	Literatura e rekomanduar
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i arsimit parashkollor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - demonstroi përkushtim, motivim dhe përgjegjësi gjatë punës së tij; - mban parasysh karakteristikat e zhvillimit tërësor të fëmijëve të moshës 3-6-vjeçare; - përshtat punën e tij me zhvillimin fizik, social, emocional dhe konjitiv të fëmijëve; - demonstroi respekt, besim dhe objektivitet me fëmijët; - menaxhon situata, sjellje dhe veprime të ndryshme që paraqesin fëmijët; - zbaton praktika pedagogjike në përshtatje me temën mujore, javore dhe ditore; - identifikon fëmijët me nevoja të veçanta (me vështirësi në të nxënë dhe të talentuarit); - motivon fëmijët me mënyra të ndryshme duke e konsideruar motivimin një nga çelësat e 	<ul style="list-style-type: none"> - Standardet e zhvillimit dhe të të nxënës të fëmijëve 3-6 vjeç. - Literaturë që ka në fokus aspekte pedagogjike të punës së mësuesit në kopsht/ klasa përgatitore. - Portofoli i të nxënës, IZHA, 2015.

<p>progresit të tyre;</p> <ul style="list-style-type: none"> - krijon klimë të përshtatshme, motivuese dhe të kënaqshme për fëmijët e grupit; - ndihmon fëmijët për përzgjedhjen e punimeve që duhet të futen në portofolin e të nxënit, të cilat dëshmojnë interesin e tyre për të nxënë; - prezanton materiale të ndryshme duke përdorur teknologji të përshtatshme si: Power Point, Word etj.; - gjen dhe përdor materiale nga interneti për të pasuruar dhe lehtësuar të nxënë të fëmijëve. 	
<p>II. Përdorimi i metodave dhe i strategjive efektive në mësimdhënien e integruar të arsimit parashkollor</p>	<p>Literatura e rekomanduar</p>
<p>Rezultatet e pritshme:</p> <p><i>Mësuesi i arsimit parashkollor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - përzgjedh metodat dhe teknikat e përshtatshme për përmbushjen e kompetencave kyçe, të treguesve të Standardeve të zhvillimit dhe të të nxënit dhe të kompetencave të fushave të të nxënit; - përdor metoda e teknika që nxisin mendimin e pavarur, krijues, imagjinatën dhe fantazinë e fëmijëve; - planifikon mësimdhënien e integruar duke pasur në qendër të vëmendjes fëmijën; - përdor metoda e teknika që sigurojnë barazinë dhe gjithëpërfshirjen; - mat dhe vlerëson në mënyrë sistematike progresin e fëmijëve. 	<ul style="list-style-type: none"> - Literaturë që ka në fokus aspekte pedagogjike të punës së mësuesit në kopsht/ klasa përgatitore. - Literaturë që ka në fokus përdorimin e TIK-ut në mësimdhënie.

FUSHA: ASPEKTE TË ETIKËS DHE TË KOMUNIKIMIT

Zbatimi i rregullave të etikës dhe të komunikimit si elemente të domosdoshme në të gjithë punën e mësuesit	Literatura e rekomanduar
<p>Rezultatet e pritshme:</p> <p><i>Mësuesi i arsimit parashkollor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - njeh rregullat e etikës dhe sjelljes që duhen respektuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, stafin pedagogjik, ndihmës, fëmijët, prindërit dhe komunitetin; - sillet në përputhje me rregullat e etikës dhe të sjelljes në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, ndihmës, fëmijët, prindërit dhe komunitetin gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor.	<ul style="list-style-type: none"> - Kodi i Etikës së mësuesve në arsimin parauniversitar publik dhe privat, 30.11.2013. - Literaturë dhe materiale burimore që trajtojnë çështje të etikës dhe të komunikimit.

FUSHA: ASPEKTE TË DREJTSHKRIMIT TË GJUHËS SHQIPE

Zbatimi i rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe	Literatura e rekomanduar
<p>Rezultatet e pritshme:</p> <p><i>Mësuesi i arsimit parashkollor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - njeh rregullat e drejtshkrimit të standardit të gjuhës shqipe; - demonstroi zbatimin e rregullave të drejtshkrimit gjatë veprimtarive në institucionin arsimor.	<ul style="list-style-type: none"> - Literaturë dhe udhëzues metodikë për përdorimin e rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe.

**FUSHA: PËRMBAJTJA SHKENCORE E KURRIKULËS SË ARSIMIT
PARASHKOLLOR**

Zgjidhja dhe argumentimi shkencor i koncepteve lëndore që trajtohen në arsimin parashkollor	Literatura e rekomanduar
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i arsimit parashkollor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zotëron konceptet shkencore, dukuritë, ligjësitë që trajtohen në arsimin parashkollor në nivel shkencor dhe didaktik; - përshkruan përshkallëzimin vertikal dhe horizontal të koncepteve dhe të shprehive lëndore; - transmeton te fëmijët parashkollorë ato njohuri, shprehi, aftësi dhe vlera që janë në përputhje me zhvillimin e tyre dhe me kërkesat e programeve; - zgjidh me saktësi dhe me mënyra të ndryshme ushtrime, kërkesa, situata problemore, eksperimente etj. 	<ul style="list-style-type: none"> - Programi i arsimit parashkollor për fëmijët 3-4 vjeç, IKS, 2007 - Programi i arsimit parashkollor për fëmijët 4-5 vjeç, IKS, 2007 - Programi i arsimit parashkollor për fëmijët 5-6- vjeç, IKS, 2007 - Standardet e zhvillimit dhe të nxënimit të fëmijëve 3-6 vjeç, IZHA, 2015. - Botime ndihmëse për fëmijët dhe mësuesit parashkollorë, buletine dhe materiale të tjera burimore që trajtojnë përmbajtjen e kurrikulës për fëmijët parashkollorë.